

HORIZON EUROPE

EIROPAS SAVIENĪBAS PĒTNIECĪBAS UN INOVĀCIJU PROGRAMMA 2021 - 2027

#HorizonEU

IETEIKUMI MĀKSLĪGĀ INTELEKTA IZMANTOŠANAI APVĀRSNIS EIROPA PROGRAMMAS IETVAROS

Ingrīda Lavrinoviča, Dr.sc.ing.

Nacionālā kontaktpunkta
vecākā eksperte

ingrida.lavrinovica@lzp.gov.lv

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

Latvijas Zinātnes
padome

1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana kopējā P&A sistēmā" 1.1.1.5. pasākuma "Latvijas pilnvērtīga dalība Apvārsnis Eiropa programmā, tajā skaitā nodrošinot kompleksu atbalsta instrumentu klāstu un saistīti ar RIS3 specializācijas jomu attīstīšanu" projekts "Atbalsts Latvijas dalībai starptautiskās pētniecības un inovācijas programmās" ietvaros

ĢENERATĪVĀ MĀKLSĪGĀ INTLEKTA (MI) IZPLATĪTĀKIE IEROBEŽOJUMI

- **Apmācības datu aizspriedums** (*Training Data Bias*) - modeļu apmācībai izmantoto datu neobjektivitāte sagroza atbildes, kas, savukārt, rezultējas neprecīzajos avotos un atsaucēs.
- **Vaicājuma aizspriedums** (*Prompt Bias*) – atbilžu pieskaņošana lietotāja uzskatiem un vēlmēm («liekulīga uzvedība» jeb *sycophantic behaviour*), kas noved pie maldinoši pieņemamiem vai nekorektiem rezultātiem.
- **Izdomātas atsauces un citāti** – MI var ģenerēt ticami skanošas, bet nekorektas atsauces, kas maldina lietotājus.
- **Interpretējamība** – MI modeļi darbojas kā "*melnās kastes*", apgrūtinot izpratni par to, kā tiek ģenerētas konkrētas atbildes.

IETEIKUMI PĒTNIEKIEM

- Uzņemties atbildību par savas zinātniskās darbības rezultātiem.
- Izmantojot MI rīkus, ievērot caurskatāmību, norādot izmantošanas mērķus, apjomu, ieguvumus, kā arī MI rīka nosaukumu, versiju un datumu.
- Pievērst īpašu uzmanību privātuma, konfidencialitātes un intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzībai, strādājot ar sensitīvu vai ierobežotas pieejamības informāciju.
- Ievērot nacionālo, Eiropas Savienības un starptautisko likumdošanu, kā arī sasītošo tiesību aktu prasības.
- Regulāri pilnveidot zināšanas un prasmes mākslīgā intelekta izmantošanas jomā, piedalīties apmācībās, lai celtu MI pielietojuma efektivitāti.
- Labāk izvairīties no MI rīku izmantošanas aktivitātēs, kas skar citus pētniekus vai organizācijas. Piemēram, publikāciju recenzēšanā vai projekta pieteikumu vērtēšanā (var būt pilnīgi aplams rezultāts – pārāk pozitīvi vai pārāk kritiski).

MI IZMANTOŠANA PROJEKTA PIETEIKUMU SAGATAVOŠANĀ

- Pieteicējiem **ir atļauts izmantot ģeneratīvā mākslīgā ieteikta rīkus** projektu pieteikumu sagatavošanā.
- Vērtējot pieteikumus, **eksperti nedrīkst pazemināt vērtējumus vai piemērot sodus, vadoties tikai pēc mākslīgā intelekta izmantošanas faktora***.

*Ar nosacījumu, ka pieteicējs ir ievērojis visas mākslīgā intelekta izmantošanas prasības un vadlīnijas atbilstoši EK rekomendācijām, «Apvārsnis Eiropa» programma ietvaram un konkrētā konkursa specifikai.

IETEIKUMI MI IZMANTOŠANAI PROJEKTA PIETEIKUMU SAGATAVOŠANĀ

- Rūpīgi **pārbaudiet MI radītā satura un izmantoto atsauču autentiskumu**, aktualitāti un atbilstību tematikai, izlabojiet visas kļūdas vai neprecizitātes.
- **Izveidojiet sarakstu ar avotiem**, kas tika izmantoti saturam un citātiem, ieskaitot tos, ko rādīja/piedāvāja mākslīgā intelekta rīks.
- Gadījumos, kad MI rīks reproducē kādu garāku teksta fragmentu no citiem avotiem, **jārēķinās ar būtisku plaģiāta risku**. Pārbaudiet oriģinālās atsauces, lai pārliecinātos, ka netiek kopēts cita autora darbs.
- Rakstot pieteikumus, **ņemiet vērā MI ierobežoto funkcionalitāti** (neobjektīvi apgalvojumi, tehniskas kļūdas, zināšanu trūkums u.c.).

MI IZMANTOŠANA PROJEKTA PIETEIKUMU SAGATAVOŠANĀ

DRĪZĀK NEDER <i>(pēc dažu vērtētāju pieredzes)</i>	NODERĪGI <i>(kritiski pārskatot un izvērtējot)</i>
Projekta idejas aprakstam	KPI izstrādei
Mērķiem	Izcilības, metodoloģijas, koncepta u.c. sadaļu uzlabošanai
Projekta partneru un konsorcijs aprakstam	Ietekmes sadaļai
Izcilībai (« <i>state of the art</i> »)	Darba plāna, uzdevumu apraksta, risku pārvaldības plāna u.c. sadaļu precizēšanai
Metodoloģijai	Vispārīgās atsauksmes sniegšanai pa kādu fragmentu vai tematiski saistīto jautājumu
Darba plāna un darba uzdevumu aprakstam	
Partneru lomu un ekspertīzes aprakstam	

UZZIŃU RESURSI

- [The AI Act \(Regulation \(EU\) 2024/1689](#)
- [EU AI Act Single Information Platform](#)
- [AI Regulatory Framework](#)
- [Ethics guidelines for trustworthy AI](#)
- [Living Guidelines on Responsible Use of Generative AI in Research \(ERA Forum Stakeholder Document, April 2025\)](#)

PALDIES!

Apvārsnis Eiropa Nacionālais kontaktpunkts

www.lzp.gov.lv

<https://www.facebook.com/HEncplv>

<https://x.com/apvarsnis>

<https://www.linkedin.com/company/nkplv/>